

महाराष्ट्र राज्य पोलीस दलातील सहायक
पोलीस उपनिरीक्षक / पोलीस हवालदार /
पोलीस नाईक व पोलीस शिपाई यांच्याकरिता
पोलीस उपनिरीक्षक पदावर नियुक्तीसाठी
मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षा - २०१६

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: पीएसबी-०३१४/प्र.क्र.३५३/पोल-५अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

तारीख: २७ जून, २०१६

शासन परिपत्रक -

महाराष्ट्र राज्य पोलीस दलातील सहायक पोलीस उप निरीक्षक, पोलीस हवालदार, पोलीस नाईक व पोलीस शिपाई या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना पोलीस उपनिरीक्षक पदावर निवडीद्वारे नियुक्ती देण्यासाठी रविवार दिनांक २१ ऑगस्ट, २०१६ रोजी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत पोलीस उपनिरीक्षक मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षा २०१६ मुंबईसह ७ जिल्हा केंद्रावर घेण्यात येईल.

२. प्रस्तुत परीक्षेमधून भरावयाच्या पदांचा आरक्षणनिहाय तपशील खालीलप्रमाणे आहे:-

अ.क्र.	वर्गवारी	पदसंख्या
१	अनुसूचित जाती	१०८ + ९*
२	अनुसूचित जमाती	४७
३	विमुक्त जाती (अ)	--
४	भटक्या जमाती (ब)	१
५	भटक्या जमाती (क)	--
६	भटक्या जमाती (ड)	--
७	विशेष मागास प्रवर्ग	१६ + ५*
८	खुला	६४२
एकूण		८२८
*अनुशेषाची पदे		

२.१ वर नमूद केलेल्या पदसंख्या व आरक्षणात बदल होण्याची शक्यता आहे.

२.२ वि.जा.(अ), भ.ज.(ब), भ.ज. (क), व भ.ज. (ड), वर्गवारीसाठी आरक्षित असलेली पदे आंतरपरिवर्तनीय असून आरक्षित पदांसाठी संबंधित वर्गवारीतील योग्य व पात्र उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास अद्ययावत शासन धोरणाप्रमाणे उपलब्ध वर्गवारीच्या उमेदवाराचा विचार गुणवत्तेच्या आधारावर करण्यात येईल.

३. पात्रता :-

३.१ वयोमर्यादा-

(१) दिनांक १ जानेवारी, २०१६ रोजी ३५ वर्ष पूर्ण किंवा त्यापेक्षा जास्त नसावे.

(२) महाराष्ट्र शासनाने मान्यता दिलेल्या मागासवर्गीय उमेदवारांच्या बाबतीत ४० वर्ष पूर्ण किंवा त्यापेक्षा जास्त नसावे.

(३) विहित वयोमर्यादा इतर कोणत्याही बाबतीत शिथिल केली जाणार नाही.

३.२ शैक्षणिक अर्हतेसह सेवा- सहायक पोलीस उपनिरीक्षक /पोलीस हवालदार/पोलीस नाईक व पोलीस शिपाई या पदावर नियमित नियुक्तीच्या दिनांकापासून दिनांक १ जानेवारी, २०१६ रोजी खालीलप्रमाणे किमान नियमित सेवा पूर्ण होणे आवश्यक आहे :-

(१) मान्यताप्राप्त विद्यापीठाच्या कोणत्याही शाखेचा पदवीधर असलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत - ४ वर्ष.

(२) महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाची एच.एस.सी किंवा महाराष्ट्र शासनाने एच.एस.सी. च्या समतुल्य म्हणून मान्य केलेली शैक्षणिक अर्हता, उत्तीर्ण असलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत- ५ वर्ष.

(३) महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाची एस.एस.सी किंवा महाराष्ट्र शासनाने एस.एस.सी. च्या समतुल्य म्हणून मान्य केलेली शैक्षणिक अर्हता/उत्तीर्ण उमेदवारांच्या बाबतीत- ६ वर्ष.

४. परीक्षेचे टप्पे - दोन

(१) लेखी परीक्षा- ३०० गुण

(२) शारीरिक चाचणी - १०० गुण

५. शुल्क :-

५.१ अमागास - रुपये ५२३/-

५.२ मागासवर्गीय - रुपये ३२३/-

६. परीक्षा केंद्र :-

प्रस्तुत परीक्षा खालील सात जिल्हा केंद्रावर घेण्यात येईल :-

परिक्षा केंद्र	केंद्र संकेतांक	परिक्षा केंद्र	केंद्र संकेतांक
अमरावती	१४	नांदेड	३३
औरंगाबाद	१५	नाशिक	३५
मुंबई	३०	पुणे	३८

परिक्षा केंद्र	केंद्र संकेतांक	परिक्षा केंद्र	केंद्र संकेतांक
नागपूर	३२		

७. अर्ज करण्याची पद्धत :-

७.१ प्रस्तुत परीक्षेसाठी अर्ज फक्त ऑनलाईन पद्धतीने स्वीकारण्यात येतील. इतर कोणत्याही प्रकारे अर्ज स्वीकारण्यात येणार नाहीत.

७.२ पात्र उमेदवाराला वेब-आधारित (Web-based) ऑनलाईन अर्ज <https://mahampsc.mahaonline.gov.in> या संकेतस्थळाद्वारे दिनांक २७ जून, २०१६ ते दिनांक ११ जुलै, २०१६ या कालावधितच सादर करणे आवश्यक राहिल.

७.३ ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज सादर करण्याच्या सविस्तर सूचना आयोगाच्या <https://mahampsc.mahaonline.gov.in> तसेच www.mpsc.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत.

७.४ ऑनलाईन पद्धतीने आयोगास अर्ज सादर करताना माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्रावर असलेल्या नावाप्रमाणेच नोंदणी करणे व आयोगास अर्ज सादर करणे आवश्यक आहे. अन्यथा आयोगाच्या सूचनांचे उल्लंघन समजून कारवाई करण्यात येईल.

७.५ आयोगास चुकीची माहिती सादर करणा-या उमेदवारास सदर परीक्षेसाठी व यापुढील सर्व निवडीकरिता अपात्र ठरविण्यात येईल.

७.६ विहित पद्धतीने आयोगास अर्ज सादर केल्यानंतर विहित मुदतीत परीक्षा शुल्क भरल्याशिवाय अर्ज विचारात घेतला जाणार नाही.

७.७ परीक्षा शुल्काचा भरणा करण्याकरिता उमेदवारांनी खाली नमूद केलेल्या पद्धतींचा अवलंब करावा :-

(१) शुल्क भरण्याकरिता मुख्य पृष्ठाच्या डाव्या भागावरील “ माझे खाते ” या लिंक वर क्लिक करावे.

(२) “माझे खाते” ” या लिंक वर क्लिक केल्यानंतर अर्ज केलेल्या पदांची यादी शुल्क भरल्याच्या / न भरल्याच्या नोंदीसह दिसेल. ज्या पदासमोर “-Unpaid” असे लिहिलेले असेल, त्या ठिकाणी “ -Pay Now” अशी लिंक उपलब्ध असेल.

(३) “ Pay Now ” या लिंक वर क्लिक केल्यानंतर तीन पर्याय उपलब्ध होतील. (अ) ऑनलाईन पेमेंट (ब) चलनाद्वारे (क) नागरी सुविधा केंद्र

(४) क्रेडिट कार्ड, डेबिट कार्ड अथवा नेटबँकिंगच्या सहाय्याने ऑनलाईन पेमेंट करता येईल.

(५) नागरी सुविधा केंद्र हा पर्याय निवडल्यास, उपलब्ध होणा-या पावतीची प्रत घेऊन नागरी सुविधा केंद्र अथवा संग्राम केंद्रात जाऊन शुल्काचा भरणा केला जाऊ शकतो. सदर कार्यवाही अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकापूर्वी पूर्ण करणे आवश्यक राहिल.

(६) चलनाद्वारे हा पर्याय निवडल्यास, उपलब्ध होणा-या चलनाची प्रत घेऊन भारतीय स्टेट बँकेच्या कोणत्याही शाखेत, बँकेच्या कार्यालयीन वेळेत शुल्काचा भरणा केला जाऊ शकतो.

(७) भारतीय स्टेट बँकेमध्ये चलनाद्वारे शुल्क भरावयाचा पर्याय निवडल्यास अर्ज सादर केल्याच्या दोन तासानंतर अथवा शेवटच्या दिवशी अर्ज सादर केल्यास त्यापुढील कामकाजाच्या दिवशी बँकेच्या कार्यालयीन वेळेत परीक्षा शुल्क भरणे आवश्यक आहे.

(८) ऑनलाईन पद्धतीने परीक्षा शुल्काचा भरणा केल्यानंतर उमेदवाराला त्याच्या प्रोफाईलमध्ये परीक्षा शुल्काचा भरणा झाला आहे किंवा कसे याची स्थिती (Status) अवगत होईल. त्याची उमेदवाराने अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकापूर्वीच तपासणी करून खात्री करणे आवश्यक आहे. विहित दिनांकानंतर यासंदर्भातील कोणत्याही प्रकारच्या तक्रारीची दखल घेतली जाणार नाही.

७.८ विहित पद्धतीने अर्ज सादर करून शुल्क भरण्याची कार्यवाही दिनांक ११ जुलै, २०१६ रोजी २३.५९ वाजेपर्यंत पूर्ण करणे आवश्यक आहे. त्यानंतर वेबलिक बंद होईल.

७.९ चलनाद्वारे परीक्षाशुल्क भरावयाचे झाल्यास भारतीय स्टेट बँकेमध्ये दिनांक १२ जुलै, २०१६ पर्यंत बँकेच्या कार्यालयीन वेळेत भरणे बंधनकारक आहे. विहित दिनांकानंतर परीक्षा शुल्क भरल्यास वैध मानले जाणार नाही, तसेच परीक्षा शुल्काचा परतावाही केला जाणार नाही.

७.१० परीक्षेच्या कोणत्याही टप्प्यावर मागासवर्गीयासाठी विहित केलेली वयोमर्यादा तसेच इतर पात्रता विषयक अटी/निकषांसंदर्भात कोणतीही सूट/सवलत घेतली असल्यास अशा उमेदवारांची अमागास (सर्वसाधारण) पदावर शिफारस करण्यात येणार नाही.

८. अर्जात नमूद केलेल्या माहितीच्या आधारे परिपत्रकातील विहित अर्हतेबाबतच्या अटींची पूर्तता करतात असे समजून पात्रता न तपासता आयोगाकडून उमेदवारांना तात्पुरता प्रवेश दिला जाईल. परंतु परीक्षेपूर्वी अथवा परीक्षेनंतर कोणत्याही टप्प्यावर, उमेदवाराने अर्जात नमूद केलेली माहिती चुकीची वा खोटी असल्याचे अथवा उमेदवार विहित अर्हतेची पूर्तता करीत नसल्याचे आयोगास आढळल्यास अशा उमेदवारांची उमेदवारी कोणत्याही टप्प्यावर रद्द करण्यात येईल आणि त्याबाबतचा आयोगाचा निर्णय अंतिम राहिल.

९. प्रस्तुत परिपत्रकामध्ये परीक्षेसंदर्भातील संक्षिप्त तपशील दिलेला आहे. अर्ज करण्याची पद्धत, आवश्यक अर्हता, आरक्षण, वयोमर्यादा, शुल्क, निवडीची सर्वसाधारण प्रक्रिया, परीक्षा योजना, अभ्यासक्रम, सेवा प्रवेशोत्तर शर्ती इत्यादीबाबतच्या सविस्तर तपशीलासाठी आयोगाच्या www.mpsc.gov.in वेबसाईटवरील मर्यादित विभागीय परीक्षा अंतर्गत "उमेदवारांना सर्वसाधारण सूचना" तसेच "मर्यादित विभागीय परीक्षा" या विभागातील "पोलीस उपनिरीक्षक मर्यादित विभागीय परीक्षा" मध्ये उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या माहितीचे कृपया अवलोकन व्हावे.

१०. प्रवेशप्रमाणपत्र :-

१०.१ परीक्षेस प्रवेश दिलेल्या उमेदवारांची प्रवेशप्रमाणपत्रे आयोगाच्या ऑनलाईन अर्ज प्रणालीच्या संकेतस्थळावर (<https://mahampsc.mahaonline.gov.in>) उमेदवारांच्या प्रोफाईलद्वारे

परीक्षेपूर्वी ७ दिवस अगोदर उपलब्ध करून देण्यात येईल. त्याची प्रत परीक्षेपूर्वी डाऊनलोड करून घेणे व परीक्षेच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे.

१०.२ परीक्षेच्या वेळी उमेदवाराने स्वतःचे प्रवेशप्रमाणपत्र आणणे सक्तीचे आहे. त्याशिवाय, परीक्षेस प्रवेश दिला जाणार नाही.

१०.३ परीक्षेस येतेवेळी स्वतःच्या ओळखीच्या पुराव्यासाठी स्वतःचे आधार कार्ड, निवडणूक आयोगाचे ओळखपत्र, पासपोर्ट, पॅन कार्ड किंवा ड्रायव्हिंग लायसेन्स (फक्त स्मार्ट कार्ड प्रकारचे) यापैकी किमान कोणतेही एक ओळखपत्र व त्याची छायांकित प्रत सोबत आणणे अनिवार्य आहे.

११. आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आलेली माहिती अधिकृत समजण्यात येईल.

१२. प्रस्तुत परिपत्रक आयोगाच्या www.mpsc.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

१३. सदर परिपत्रकासोबतच्या विवरणपत्र-१ मध्ये परीक्षेची योजना व अभ्यासक्रमाचा समावेश केला आहे.

१४. सदर परिपत्रक रजेवर / प्रतिनियुक्तीवर असणा-या कर्मचा-यांसह सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणावे.

१५. प्रस्तुत भरतीकरीता "महाराष्ट्र शासकीय गट-अ व गट-ब (राजपत्रित व अराजपत्रित) पदांवर सरळसेवेने व पदोन्नतीने नियुक्तीसाठी महसुली विभाग वाटप नियम, २०१५" लागू आहे.

१६. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०६२७११५३७९७२९ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सुरेश खाडे)

उप सचिव, गृह विभाग

प्रत,

१. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, (पत्राने)
२. महासंचालक व पोलीस महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
३. पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई.
४. संचालक, लाचलुचपत प्रतिबंधक विभाग, मुंबई.
५. अप्पर पोलीस महासंचालक, गुन्हा अन्वेषण विभाग (गुन्हे), पुणे.

६. आयुक्त, गुन्हा अन्वेषण विभाग (गुप्तवार्ता), मुंबई
७. अपर पोलीस महासंचालक, (प्रशिक्षण व खास पथके), मुंबई.
८. अपर पोलीस महासंचालक, राज्य राखीव पोलीस बल, मुंबई.
९. सर्व पोलीस उपमहानिरीक्षक.
१०. सर्व पोलीस अधीक्षक.
११. सर्व पोलीस आयुक्त, (मुंबई वगळून).
१२. निवडनस्ती (पोल-५अ).

विवरणपत्र-१
पोलीस उपनिरीक्षक मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षेची परीक्षा योजना व अभ्यासक्रम

१. परीक्षा योजना :-

१.१ परीक्षेचे टप्पे - दोन (१) लेखी परीक्षा - ३०० गुण

(२) शारीरिक चाचणी - १०० गुण

प्रश्नपत्रिकांची संख्या : दोन : प्रत्येक प्रश्नपत्रिकेचा तपशील खालीलप्रमाणे :-

पेपर क्रमांक व संकेतांक	विषय	गुण	माध्यम	दर्जा	प्रश्नसंख्या	कालावधी व एकूण गुण	प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
१ (०१४)	मराठी	५०	मराठी	शालांत	२००	दोन तास (२०० गुण)	वस्तुनिष्ठ व बहुपर्यायी
	इंग्रजी	५०	इंग्रजी	शालांत			
	सामान्य अध्ययन	१००	मराठी व इंग्रजी	शालांत, मात्र खाली नमूद केलेल्या अभ्यासक्रमातील घटक क्र.६ व ७ करिता पोलीस दलामध्ये काम करण्यासाठी आवश्यक असलेले ज्ञान			
२ (०७८)	विधी	१००	मराठी / इंग्रजी	पोलीस दलामध्ये काम करण्यासाठी आवश्यक असलेले ज्ञान.	१००	एक तास (१०० गुण)	

२. अभ्यासक्रम :-

२.१ पेपर क्रमांक -१ (संकेतांक- ०१४)

(एक) मराठी व इंग्रजी :- सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण, म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ व उपयोग तसेच उतान्यावरील प्रश्नांची उत्तरे.

(दोन) सामान्य अध्ययन :- या विषयामध्ये खालील घटक / उपघटकांचा समावेश असेल :-

- (१) आधुनिक भारताचा इतिहास.
- (२) भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा भूगोल.
- (३) भारतीय अर्थव्यवस्था - जागतिकीकरण, उदारीकरण, खाजगीकरण यांच्या विशेष अभ्यासासह.
- (४) ग्राम-प्रशासन, जिल्हा-प्रशासन, राज्य-प्रशासन - रचना, संघटन, कार्ये.
- (५) महाराष्ट्रातील समाजसुधारक
- (६) गुन्हे अन्वेषणासाठी सहाय्यभूत ठरणाऱ्या वैज्ञानिक पद्धती / साधने (Scientific Aids to Crime Investigation) :- संगणक तसेच अन्य आधुनिक साधनांच्या विशेष अभ्यासासह.
- (७) न्यायसहायक विज्ञान व न्यायवैद्यकशास्त्र (Forensic Science & Forensic Medicine) :-

(A) Forensic Science :-

- (i) Physical evidence : nature, search, handling, packing and forwarding.
- (ii) Finger prints & Foot prints: Importance, finding them on scene of crime, their development and recording.
- (iii) Explosives:- its names, commonly used explosives, home bombs, Handling and collection of explosive residues and their examination.

(B) Forensic Medicines :

- (i) Introduction:- Scope & importance to police. Examination of scene of occurrence from the point of view of medico-legal evidence.
- (ii) Medico Legal definition of death, difference between dead & alive persons.
- (iii) Identity of dead persons, Post Mortem.
- (iv) Violent Asphyxial death - hanging, Suffocation & drowning.
- (v) Medico legal aspects of different type of wounds, by fire-arms, sharp edged or pointed weapons.
- (vi) Sexual offences - rape.
- (vii) Poison commonly used in India in the commission of crime.

(८) भारताचे शेजारील राष्ट्रांशी असलेले संबंध.

(९) चालू घडामोडी.

२.२ पेपर क्रमांक - २ : विधी (LAW)

Questions will be asked on the subject to test the day-to-day practical knowledge in the Police Department in case of Major Acts, i.e.

- (1) Indian Penal Code.
- (2) Code of Criminal Procedure,

(3) Indian Evidence Act, emphasis will be given on Indian Penal Code. Major Acts will carry 60 marks and Minor Acts & Crime Investigation will carry 40 marks.

(1) Indian Penal Code, 1860 (30 Marks)

Chapters with their Nos.		Sections
(II)	General Explanation	10,11, 14, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 34, 39, 40, 44,52.
(III)	Punishments	75.
(IV)	General Exceptions	76,79 to 86, 90, 94 to 106
(V)	Abetment	107 to 109, 114, 115, 116.
(VA)	Criminal Conspiracy	120-A, 120-B.
(VIII)	Offences against the Public Tranquillity	141 to 149, 159, 160.
(IX)	Offences by or relating to Public Servants.	167, 170, 171.
(X)	Contempts of the Lawful Authority of Public Servants.	177,179,180,182, 186,187,188.
(XI)	False Evidence & Offences against Public Justice	191, 193, 201, 211, 224,225.
(XII)	Offences relating to Coin & Government Stamps.	231, 233.
(XIV)	Offences affecting the Public Health, Safety, Convenience, Decency & Morals.	279, 293, 294.
(XV)	Offences relating to religion.	295, 295-A, 298.
(XVI))	Offences Affecting the Human Body.	299 to 302, 304, 304-A, 304-B,306, 307, 309, 317 to 320, 321, 326, 330, 332, 336 to 343, 348 to 350, 352, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 366, 366-A,375, 376(A)(B)(C)(D), 377
(XVII)	Offences against Property	378 to 383 390 to 395, 396, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 414 to 417, 419, 420, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 436, 441 to 448, 451, 453, 457, 458, 459, 460, 461.
(XVIII)	Offences relating to documents & to property marks.	463, 471, 477-A.
(XX)	Offences relating to Marriage.	494, 497,498.
(XX-A)	Cruelty by husband or his relatives.	498-A.
(XXII)	Criminal Intimidation, Insult & Annoyance.	504, 506, 509.
(XXIII)	Attempts to commit offences	511.

(2) Code of Criminal Procedure, 1973 (20 Marks)

Chapters with their Nos.		Sections
(I)	Preliminary	2.
(II)	Constitution of Criminal Courts & offices	6 to 21.
(IV)	(A) Powers of Superior Officers of Police	36.
(V)	Arrest of Persons	41, 42, 46, 47,50, 51 to 54, 57,58
(VI)	Process to compel appearance	61 to 90
(VII)	Processes to compel the production of things.	91 to 102
(VIII)	Security for keeping the peace & for good behaviour.	107, 109 & 110.
(X)	Maintenance of Public Order and Tranquillity	129, 144, 145
(XI)	Preventive action of Police	149 to 153
(XII)	Information to the Police & their Powers to investigate.	154 to 176.
(XXXIII)	Provisions as to bail and bonds.	436, 437, 438.

(3) Indian Evidence Act, 1872 (10 Marks)

Chapters with their Nos.		Sections
(I)	Preliminary	1 to 4.
(II)	The Relevancy of facts	8,9,24 to 32(1) 45,47 53, 54.
(IV)	Oral Evidence	59, 60.
(V)	Documentary Evidence	61 to 63, 74 to 76.
(VI)	The burden of Proof.	101, 113-A, 113-B.
(VII)	Witnesses.	125.

(4) Minor Acts (30 Marks)

Sr. No.	Name of the Act/Rules	Sections
1	The Bombay Police Act, 1951	2(3),(5A),(9),(10),(11), (13),14, 28,33, 38, 41, 55 to 57, 62, 63-A, 64 to 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 99, 108, 110, 112, 115 to 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130A, 131, 134, 136, 137, 140, 141 to 143-A, 145, 147, 148, 151, 159 to 160.
2	The Bombay Prohibition Act, 1949	2(2),(7),(8),(10),(10-A), (22), (23), (24),(30),11 to 24-A,65 to 68, 83 to 86, 89,119,123,126, 127.
3	The Bombay Prevention of Gambling Act, 1887.	3 to 7, 12 (a).
4	The Protection of Civil Rights Act, 1955 including untouchability	2 to 4, 7, 10, 14-A.
5	The Arms Act, 1959.	1 to 3, 4, 5, 20,25, 25(a), 29,39.
6	The Motor Vehicles Act, 1988.	2(28), 2(34), 2(40), 2(47), 3,4,5, 119, 134,177, 179, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 192, 192-A, 194, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 206, 207, 209.

7	The Maharashtra Motor Vehicles Rules, 1989.	20, 23, 52, 95, 102, 103, 117, 222, 237(1).
8	The Mental Health Act, 1987	2(L)/(M)/(S), 23, 25, 28, 36, 48, 81.
9	Representation of People Act, 1951	125, 126, 127(1), 127(2) (3), 127(A), 129, 130(1) (2), 131, 132, 133, 135(1), 135(A), 136(B)(C).
10	Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2000	All
11	Prevention of Corruption Act, 1988.	2, 7, 11, 12, 13, 17
12	The Scheduled Castes & Scheduled Tribes (Prevention of Atrocities) Act, 1989	3, 4
13	The N.D.P.S. Act, 1985.	2, 8, 14, 18, 20, 36-A, 41 to 44, 49 to 51
14	Maharashtra Prevention of Dangerous Activities of Slumlords Bootleggers & Drug Offenders Act, 1981	Object of the Act, 2, 3, 8, 13.
15	Maharashtra State Control of Organised Crime Act, 1999	Object of the Act, 2, 3, 4, 14, 16, 18, 23, 24.
16	Maharashtra Protection of Interests of Depositors. (Into Financial Establishments) Act, 1999.	Object of the Act, 2, 3, 4.
17	Information Technology Act, 2000 (Cyber law)	Object of the Act, 2, 3, 43, 65 to 67, 78, 80, 85.

(5) Crime Investigation (10 Marks)

(5.1) Crime Investigation (Practical approach)-

- (a) Crime Scene panchnama,
- (b) Arrest Panchnama,
- (c) Seizure Search Panchnama,
- (d) Inquest Panchnama,
- (e) Memorandum Panchnama u/s 27 of IEA.

(5.2) Proposals of externment proceedings & Chapter proceedings.-

(5.3) Human Rights - its awareness, Principles of handcuffing as per directions of the Supreme court

३.३ प्रस्तुत परीक्षेकरिता कोणत्याही प्रकारची पुस्तके, संदर्भ ग्रंथ, टिप्पण्या इत्यादीचा वापर करता येणार नाही.

३. शारीरिक चाचणी :-

३.१ लेखी परीक्षेत आयोगाने निश्चित केलेल्या सीमांकन रेषेएवढे किंवा त्यापेक्षा जास्त गुण मिळविणा-या उमेदवारांना शारीरिक चाचणीकरिता बोलाविण्यात येईल. अशा उमेदवारांना शारीरिक चाचणीसाठी आयोगाने विहित केलेल्या दिनांकास व ठिकाणी उमेदवाराला स्वखर्चाने उपस्थित रहावे लागेल.

३.२ शारीरिक चाचणीचा तपशील :

पुरुषांसाठी		महिलांसाठी	
१	गोळाफेक-वजन-७.२६० कि.ग्रॅ.- कमाल गुण - १५	१	गोळाफेक - वजन - ४ कि.ग्रॅ.- कमाल गुण - २०
२	पुल अप्स - कमाल गुण - २०	२	धावणे (२०० मीटर्स) - कमाल गुण - ४०
३	लांब उडी - कमाल गुण - १५	३	चालणे (३ कि.मी.) - कमाल गुण - ४०
४	धावणे (८०० मीटर्स) - कमाल गुण - ५०		
एकूण गुण - १००		एकूण गुण - १००	

३.३ शारीरिक चाचणीमध्ये किमान ३० गुण मिळविणा-या उमेदवारांना प्रमाणपत्र पडताळणीसाठी बोलाविण्यात येईल.